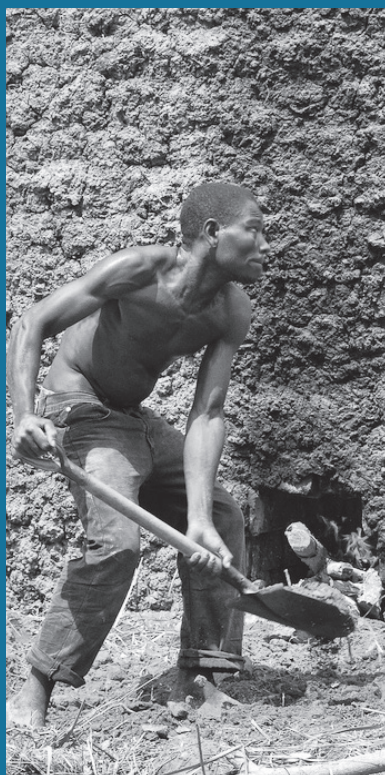

Ghid pentru mass-media privind reflectarea traficului de ființe umane

Această publicație a fost elaborată în cadrul proiectului «Combaterea traficului de ființe umane și a crimei organizate - Faza 2» finanțat de Comisia Europeană și implementat de ICMPD în colaborare cu:

Această publicație a fost elaborată în cadrul proiectului "Combaterea traficului de ființe umane și a crimei organizate - Faza 2" finanțat de Comisia Europeană și implementat de ICMPD în colaborare cu Expertise France și FIAPP. Această publicație a fost realizată cu sprijinul Uniunii Europene.

Autor: Aidan White, Ethical Journalism Network
(Rețeaua de Jurnalism Etic)

Echipa ICMPD: Madis Vainomaa, Ivanka Georgieva,
Edgar Federzoni dos Santos, William Huddleston

Drepturi de autor:

Centrul Internațional pentru Dezvoltarea Politicilor Migraționale (ICMPD), 2017

Drepturile de autor asupra imaginilor sunt deținute de proprietari. Imaginile sunt utilizate în baza condițiilor Creative Commons License.

Toate drepturile rezervate. Nici o parte din această publicație nu poate fi reprodusă, copiată sau transmisă sub nici-o formă sau prin orice mijloace electronice sau mecanice, inclusiv fotocopiere, înregistrare sau orice sistem de stocare și recuperare a informațiilor, fără permisiunea deținătorilor drepturilor de autor.

Centrul Internațional pentru Dezvoltarea Politicilor Migraționale (ICMPD)

Gonzagagasse 1, etajul 5
Viena, Austria
A-1010
www.icmpd.org

Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a autorilor, Aidan White, Rețeaua de Jurnalism Etic și ICMPD.

Centrul Internațional pentru Dezvoltarea Politicilor Migraționale, 2017

Machetare - Marc Rechdane

Cuprins

01. Introducere	05
02. Înțelegerea elementelor de bază	07
03. Strategii redacționale	13
04. Bune practici	15
05. Link-uri și contacte	23

01. Introducere

Problema traficului de ființe umane este unul dintre cele mai provocatoare, complexe și etice teste pentru jurnaliști și editori. Este o problemă care implică cifre uluitoare. Persoanele care sunt victime ale traficului provin dintre cele mai vulnerabile ființe umane de pe planetă: cele 40 de milioane de oameni care trăiesc în diferite forme sclavie; sau 150 de milioane de copii impuși să muncească; sau lucrătorii migranți, care numără, de asemenea, aproximativ 150 de milioane.

Milioane de astfel de oameni - și nimeni nu știe adevăratul număr - sunt de asemenea prinși în trafic iar relatarea istoriilor lor necesită grijă și sensibilitate, nu în ultimul rând pentru că limbajul, descrierea și contextul în care mass-media și jurnaliștii își fac reportajele pot dăuna. Pot incita la ură. Pot perpetua stereotipurile. Pot să creeze ignoranță și neînțelegere, să deturneze atenția de la cauzele fundamentale și să împiedice dezbaterea publică necesară pentru rezolvarea crizei.

Foto oferită de Flickr CC: Esther Vargas (2012)

Acest ghid are scopul să ajute editorii și reporterii să înțeleagă mai bine problemele și să-și modeleze relațiile în moduri care să evite pericolele ascunse din peisajul media agresiv și competitiv.

Graba de a publica, lumea confuză și nesigură a rețelelor de socializare și creșterea propagandei și a influenței politice ne fac să ne îngrijorăm tot mai mult că jurnalismul devine prins într-o lume a titlurilor senzaționale și a sound-bite-urilor

Traficul de persoane, care este strâns legat de sclavie și munca forțată, este o problemă socială complexă, care necesită un jurnalism profund, informat și, mai presus de toate, compasional, pentru a oferi context, a da voce victimelor și a ajuta la căutarea soluțiilor.

Mass-media și jurnalismul ar trebui să joace un rol pozitiv în a convinge lumea că traficul poate fi, dacă nu eradicat, atunci măcar diminuat. Liderii politici și publicul larg trebuie să citească, să audă și să vadă întreaga poveste. Este un prim pas esențial în generarea voinței politice necesare pentru depășirea cauzelor fundamentale ale traficului de ființe umane.

Sfaturile și sugestiile prezentate în aceste pagini pot ajuta jurnaliștii să fie mai atenți la modul în care relatează despre trafic; să ia în considerare problemele juridice și drepturile omului implicate; tratamentul victimelor, intimitatea și bunăstarea acestora; și cum să relateze povestea cu omenie și stil, ajutând în același timp publicul să înțeleagă mai bine ce trebuie făcut.

02. Înțelegerea elementelor de bază

Jurnalismul credibil cere reporterilor și editorilor să știe și să înțeleagă despre ce vorbesc. Cuvintele și terminologia pe care o folosim pentru a discuta despre traficul de ființe umane au deseori definiții legale clare. Jurnaliștii ar trebui să le folosească cu atenție și cu precizie.

Traficul de ființe umane exploatează oamenii pentru profit și le încalcă drepturile. Traficanții țin oamenii ca indivizi. Ei sunt, de obicei, legați de rețele criminale care organizează muncă forțată, servitute domestică, exploatare sexuală, sclavie, prelevarea organelor. Oamenii sunt vulnerabili la trafic dacă nu au permisiunea de a călători din țara lor de origine sau nu sunt înregistrați să locuiască și să lucreze în țara de destinație.

Lista de verificare a traficului de ființe umane:

- Este o crimă împotriva persoanei
- Este neconsensual sau fără consimțământul valid al persoanei implicate

- Face parte dintr-o relație de exploatare pe termen lung
- Implică profituri din exploatare
- Poate fi intern sau internațional

Foto oferită de Flickr CC: Rob O'Brien (2012)

Principalele instrumente internaționale și legale ce țin de traficul de ființe umane sunt [Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate](#) (2000) și protocoalele la aceasta, în special Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special a femeilor și copiilor (cunoscut și ca Protocolul de la Palermo); [Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane](#) (2005); de asemenea, [Directiva UE 2011/36](#) privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și protejarea victimelor acestuia (2011).

Organizarea migrației ilegale are ca scop facilitarea călătoriilor ilegale, evitând procedurile oficiale care prevăd deplasarea dintr-o țară în alta. Aceasta este mai degrabă o infracțiune împotriva legilor naționale, decât împotriva persoanei. În multe cazuri, persoanele care organizează migrație ilegală pot, de asemenea, să încalce drepturile migranților, însă rolul lor este în principal să ofere servicii pe care le caută migranții sau refugiații atunci când acestea nu sunt asigurate prin migrație reglementată, organizată.

Conform [Organizației Națiunilor Unite](#) organizarea migrației ilegale înseamnă: *“procurarea intrării ilegale a unei persoane într-un stat parte, al cărui cetățean sau rezident permanent persoana nu este, pentru a obține, direct sau*

*indirect, un beneficiu financiar sau de altă natură.”*¹

Lista de verificare a organizării migrației ilegale:

- Este o infracțiune împotriva statului
- Presupune consimțământul persoanei implicate
- Este de obicei o relație comercială singulară
- Implică plăți pentru facilitarea migrației ilegale
- Implică trecerea frontierei

Mecanismul Național de Referire este un concept al unui cadru în care instituțiile de stat și organizațiile societății civile cooperează pentru a identifica victimele traficului de ființe umane sau ale sclaviei și pentru a se asigura că acestea primesc sprijin. Astfel de mecanisme există sub forma unor birouri naționale sau, uneori, ca practici de cooperare *de facto* între instituțiile de stat mandatate și actorii societății civile. Acestea au fost înființate în conformitate cu Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane. Un rol central al mecanismului de referire al fiecărei țări este procesul de localizare și identificare a potențialelor victime.

Mecanismul Transnațional de Referire este un acord de cooperare pen-

¹ Vezi https://www.unodc.org/documents/southeastasiaandpacific/2011/04/som-indonesia/convention_smug_eng.pdf

tru asistența globală **transfrontalieră** și/sau transferul persoanelor traficate identificate sau potențiale. Acesta leagă toate etapele procesului de sesizare de la screening-ul inițial, la identificarea oficială și asistența, până la returnarea voluntară asistată, incluziunea socială și procedurile civile și penale.

Acest mecanism se bazează pe cooperarea dintre instituțiile guvernamentale, agențiile interguvernamentale și organizațiile neguvernamentale din țările de origine, tranzit și destinație a persoanelor traficate asistate din diferite țări pentru a-și îndeplini obligațiile de a promova și proteja drepturile acestor persoane.

Migranții nedocumentați sau iregulari sunt adesea greșit denumiți migranți "ilegali". Acesta este în mod clar un termen prejudiciabil, însă un aspect al migrației este ilegal atunci când oa-

menii aleg să încalce legea migrând ilegal. Este de preferat utilizarea termenilor "iregulari" și "nedocumentați", dar nu trebuie să ascundă ilegalitatea contrabandei și a traficului. Nu toți migranții ilegali sunt vulnerabili la trafic, însă sunt expuși riscului de exploatare și de abuz al drepturilor omului, în special atunci când folosesc serviciile de organizare a migrației ilegale. Statutul de imigrant iregular în interiorul unei țări de destinație, poate duce la exploatarea persoanelor de către organizatorii muncii forțate și sclaviei.

Sclavia sau sclavia modernă este un termen umbrelă general care acoperă diferite forme de constrângere și exploatare prin care o persoană nu poate refuza sau pleca din cauza amenințărilor, violenței, înșelăciunii și / sau abuzului de putere. Sclavia este interzisă în mod specific în legislația internațională

privind drepturile omului. Aceasta include și alte aspecte, cum ar fi căsătoria forțată, munca forțată sau traficul de ființe umane. În măsurarea gradului de sclavie, organizațiile internaționale se concentrează asupra numărului de persoane care lucrează forțat sau a celor care se află în căsătorie forțată.

Traficul pentru exploatare sexuală este atunci când un adult se implică într-un act sexual comercial, cum ar fi prostituția, ca rezultat al forței, fraudei, amenințării sau constrângerii;

Traficul pentru exploatarea sexuală a copiilor diferă de traficul sexual cu adulți, deoarece nu se poate considera niciodată că copiii sunt de acord să ofere acte sexuale contra plată.

Termenul de prostituție cu copii este o modalitate frecvent utilizată, dar retușată, de a descrie exploatarea sexuală comercială a copiilor. Prostituția cu copii este, în general, o formă de crimă organizată condusă de rețele criminale și este adesea susținută de traficanți de persoane.

Căsătoria forțată apare atunci când o femeie sau o fată, sau ocazional un bărbat sau băiat, sunt forțați să se căsătorească împotriva voinței sale. Fata poate fi vândută de familia ei, pentru a achita o datorie de familie sau oferită pentru a restabili "onoarea" fetei;

Servitutea domestică este atunci când personalul casnic nu are voie să pără-

sească gospodăria în care lucrează; de obicei aceștia primesc puțină remunerație sau deloc și sunt frecvent abuzați.

Rețineți: *Sclavia nu este doar o parte curioasă și rușinoasă a istoriei umane. În 2016, potrivit Organizației Internaționale a Muncii se estimează că aproximativ 40,3 milioane de bărbați, femei și copii din toate părțile lumii au fost victime ale sclaviei moderne. Dintre acestea, circa 25 de milioane au fost angajați în muncă forțată, iar alte 15 milioane trăiau în căsătorie forțată.² Și acestea sunt știri din prezent.³*

Munca forțată este definită de convenția internațională a OIM ca fiind situația când oamenii sunt forțați să muncească prin folosirea violenței sau intimidării sau prin mijloace mai subtile, cum ar fi datoria acumulată, reținerea actelor de identitate sau amenințările de denunțare autorităților de imigrare. Majoritatea situațiilor de sclavie sau de trafic de persoane implică muncă forțată.

Munca prin obligație implică o persoană care acceptă un împrumut pe care se angajează să-l achite prin muncă, dar care, de fapt, este o datorie care crește în timp și nu mai poate fi achitată;

² Vezi http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/documents/publication/wcms_575540.pdf

³ Vezi: <https://www.nytimes.com/2017/11/19/world/africa/libya-migrants-slavery.html>

Sclavia prin contract fals este atunci când un lucrător este atras în situația de sclavie prin înșelăciune prin utilizarea unui contract de muncă fals. Persoanele sunt atrase de promisiuni de angajare, dar odată ajunse la locul de muncă, sunt forțate să muncească fără plată și nu pot scăpa.

Munca copiilor este definită în dreptul internațional. Ea se referă la munca efectuată de un copil care îl supune exploatării economice sau care este probabil să fie periculoasă, împiedică educația copilului sau este în alt mod dăunătoare dezvoltării lui fizice, mentale, spirituale, morale sau sociale. Rețineți - nu toată munca efectuată de copii este considerată munca copiilor în sensul definiției de mai sus, dar dacă

pune bunăstarea lor în pericol, îi privează de o copilărie sănătoasă sau le refuză dreptul de a merge la școală, este aproape sigur un abuz al drepturilor lor.

Cele mai grave forme ale muncii copiilor este un termen internațional care descrie situațiile în care copiii sunt impuși să muncească, sunt implicați în prostituție sau pornografie sau participă la activități ilicite. Principalele instrumente internaționale și juridice legate de munca copiilor sunt [Convențiile Organizației Internaționale a Muncii și Convenția Națiunilor Unite privind drepturile copilului](#).⁴⁵ În plus, traficul de copii este reglementat în mod explicit în [Protocolul ONU privind traficul de ființe umane](#) și se aplică oricărei persoane cu vârsta sub 18 ani.⁶

Obiectivul global: Eliminarea muncii copiilor, a muncii forțate, a sclaviei moderne și a traficului de ființe umane face parte din strategia globală de dezvoltare adoptată de Organizația Națiunilor Unite în 2015. Obiectivele de Dezvoltare Durabilă, în special obiectivul 8.7, includ un angajament pentru eliminarea celor mai grave forme ale muncii copilului până în 2025. Este un obiectiv foarte optimist.

4 <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CRC.aspx>

5 Vezi <http://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/child-labour/lang-en/index.htm>

6 Vezi <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/ProtocolTraffickingInPersons.aspx>

03.

Strategii redacționale

Mediatizarea traficului de ființe umane poate fi structurată pentru a se asigura că există context, compasiune și profesionalism în toate aspectele legate de reflectarea editorială. În special, redacțiile ar trebui să asigure că jurnaliștii:

Înțeleg politicile publice privind traficul. O varietate de probleme sociale, economice și politice îi fac pe oameni vulnerabili la trafic și exploatare. Acestea includ normele privind migrația, sărăcia, discriminarea rasială și de gen, corupția de stat, legile inadecvate și aplicarea insuficientă a reglementărilor. Jurnaliștii ar trebui să fie conștienți de aceste condiții.

Examinează politicile publice legate de drepturile omului în conformitate cu standardele internaționale de acces la regimuri de călătorie în siguranță în conformitate cu legislația internațională, precum și libertatea de a solicita permisiune de ședere și accesul pe piața muncii în țările de destinație;

Foto oferită de Flickr CC: Steve Bustin (2014)

Monitorizează atât țările de destinație, cât și cele de origine, pentru a investiga dacă există sisteme de identificare a traficului și pentru a examina dacă există prevederi care să asigure protecția și reabilitarea copiilor și adulților traficați la nivel național;

Stabilesc bune relații de lucru cu grupurile care luptă împotriva traficului, a muncii forțate, a sclaviei moderne și a abuzului față de drepturile copilului.⁷

⁷ Vezi secțiunea Link-uri și surse a acestui ghid

Deseori există o deconectare între jurnaliști și grupurile de advocacy.

Unele organizații sunt reticente în a publica faptele șocante privind formele puțin mediatizate de trafic sau muncă forțată (de exemplu, de a oferi jurnaliștilor accesul la interviurile victimelor). Atunci când se realizează conexiuni mai bune, aceasta ajută și la rezolvarea problemei cauzate de lipsa de cercetări fiabile și de datele disponibile jurnaliștilor, materiale care sunt esențiale pentru conturarea unui reportaj.

Crearea încrederii: *mass-media și ONG-urile pot colabora fără a compromite independența editorială sau a periclita integritatea proiectelor de asistență sau demnitatea persoanelor care sunt victime ale traficului.*

Consolidează capacitatea internă. Asigură că reporterii au timp suficient pentru cercetarea și examinarea informațiilor legate de trafic și investesc în jurnalismul de investigație. Organi-

zează briefing-uri redacționale de știri despre problemele legate de traficul de ființe umane. Crează linii telefonice de asistență și a sisteme de informare a audienței, inclusiv primirea plângerilor privind traficul, migrația și problemele moderne legate de sclavie;

Contribuie la îmbunătățirea colectării datelor și a schimbului de informații privind traficul de ființe umane, munca forțată și migrația ilegală prin colaborarea strânsă cu autoritățile publice și cu agențiile internaționale, în special în ceea ce privește furnizarea de informații privind numărul victimelor traficului;

Elaborează campanii focusate pe trafic și problemele conexe pentru a sensibiliza opinia publică. Astfel de inițiative editoriale pot consolida încrederea publicului în jurnalism. Drept exemple bune în care implicarea mass-media în această problemă a avut ca rezultat un jurnalism puternic menționăm [Freedom Project al CNN](#) și campania Aljazeera - [Sclavia: Un flagel al secolului 21](#).

04.

Bunele Practici

Etica redacțională este esențială pentru jurnalismul de calitate. Reflectarea traficului de ființe umane necesită cunoașterea și împărtășirea principiilor de bază ale eticii jurnalistice. Acestea sunt:

- 1. Exactitatea și relatarea bazată pe fapte.** Evitați neadevărurile rău-intenționate, știrile false și informațiile neconfirmate.
- 2. Independența.** Acționați conform propriei conștiințe. Nu promovați propaganda anti-migranți sau nu fiți portavoce pentru interese politice sau de altă natură.
- 3. Imparțialitatea.** Nu uitați să relați toate fațetele poveștii. În special, acordați voce victimelor și supraviețuitorilor traumei traficului, și reflectați îngrijorările persoanelor care trăiesc în țările gazdă.
- 4. Umanismul.** Jurnalismul nu trebuie să facă nici-un rău. Manifestați compasiune în reportajele dvs. Atrageți atenție și necesități de soluții pen-

tru suferințele fizice și emoționale prin care trec persoanele traficate.

- 5. Responsabilitatea și transparența** Fiți responsabil de munca dvs. Corectați erorile și întotdeauna dezvăluiți cine sunteți și fiți deschiși în metodele pe care le utilizați.

Jurnaliștii ar trebui să aplice aceste valori de bază în toate aspectele muncii lor. Nu uitați că este de datoria jurnaliștilor de a manifesta respect față de persoanele care sunt victime ale traumelor precum traficul. Codul de etică al Asociației fotografiilor de presă din Statele Unite, de exemplu, prevede:

*"Tratează toate persoanele cu respect și demnitate. Acordă o atenție specială persoanelor vulnerabile și compasiune față de victimele crimelor sau tragediei. Intruziunea în momente private de durere este îndreptățită numai atunci când publicul are o nevoie imperioasă și justificată de a vedea."*⁸

⁸ O listă completă de coduri și standarde pentru jurnaliști este disponibilă aici: <http://accountablejournalism.org>

Întrebări Pentru Început

Aceste întrebări vor ajuta jurnaliștii să identifice cazurile de trafic. Dacă răspunsul la oricare dintre următoarele întrebări este "da", procedați cu precauție și utilizați sursele din acest ghid pentru a căuta sfaturi.

1. Persoana cu care am de-a face a ajuns în situația respectivă cu forța, fie prin violență, agresiune psihologică sau prin alte forme de control?
2. Sunt ele victime ale violenței și intimidării?
3. Au fost obligate să plătească bani?
4. Au fost constrânse de către cineva aflat într-o situație mai puternică ?

În general, jurnaliștii și editorii trebuie să evite capcanele de dezinformare, de știri false din rețelele sociale și de propagandă din anumite interese. Pentru a reuși :

Bazați-vă pe fapte, fiți sceptici cu statisticile. Cifrele pot spune multe lucruri, dar pot fi înșelătoare. Datorită naturii secrete și ascunse a traficului, a sclaviei moderne și a muncii forțate, nu este posibilă determinarea exactă a numărului de persoane. Există un pericol constant al datelor fabricate. Jurnaliștii ar trebui să verifice și să investigheze

afirmațiile care implică cifre; ei trebuie să verifice factual statisticile și, atunci când este necesar, să emită "avertismente de sănătate" publicului despre informații neconfirmate.

Rețineți că estimările cele mai fiabile provin de la Organizația Internațională a Muncii și de la alte organisme internaționale menționate în acest ghid, însă chiar și aceste estimări și modul cum se ajunge la ele ar trebui să facă obiectul unei examinări jurnalistice.

Combateți concepțiile eronate. O neînțelegere răspândită cauzată de axarea presei pe sex și senzaționalism este că traficul de persoane înseamnă în principal exploatarea sexuală și se întâmplă în primul rând femeilor și fetelor. De fapt, cea mai mare parte a traficului înseamnă mai degrabă comerțul cu muncă forțată decât exploatarea sexuală. Traficul cu scopul de exploatare sexuală (inclusiv cu bărbați și băieți) este o problemă importantă care trebuie combătută, dar nu ar trebui să fie în detrimentul concentrării și asupra traficului cu scop de exploatare prin muncă.

Fiți pozitivi și indicați soluții. Este important să ne concentrăm asupra rezistenței și recuperării victimelor. Persoanele care sunt supraviețuitori spun povești convingătoare. Prezentând o perspectivă pozitivă și echilibrată, obțineți încrederea publicului în ceea ce spuneți. În cercetarea dvs. de fundal, examinați problemele de politici și ri-

dicați întrebări despre modul în care acestea se pot îmbunătăți.

Urmăriți banii. Industria traficului și sclavia modernă oferă muncă forțată care duce la mărfuri mai ieftine pentru toată lumea. Este o industrie globală și necesită investigații la nivel național și peste hotare.

Au fost realizate câteva exemple excelente de activități de investigație - cum ar fi documentarul [BBC Humans for Sale](#) (Oameni de Vânzare) sau un program similar al [ARD în Germania](#), ambele difuzate în 2017.

Mass-media poate, de asemenea, să examineze modul în care anumite afaceri locale (spălătorii auto, saloane de manichiură, șantiere de construcție) au modele de afaceri bazate pe forța de muncă ieftină. Sunt aceste persoane traficate? Jurnaliștii pot urmări banii și pot atrage atenția la materii prime dobândite de oameni care lucrează în condiții de sclavie. Ei pot arăta audienței că și noi toți contribuim, deși indirect, la traficul de ființe umane, cumpărând acele mărfuri ieftine. Aceasta va atrage atenția oamenilor.

Promovați speranța. Este ușor pentru public să considere persoanele care sunt victime ale traficului de ființe umane sau ale muncii forțate ca indivizi neputincioși care sunt afectați permanent. Aceasta nu este întotdeauna adevărat. Jurnalismul care evidențiază rezistența

umană și povestește despre modul în care oamenii își pot reconstrui viața din tragedia sclaviei moderne și a muncii forțate redă o altfel de poveste.

Îndrumar Pentru Interviu

Tragedia traficului și a sclaviei merită atenția știrilor, dar pentru că este o crimă ascunsă, adesea are nevoie de un volum imens de resurse pentru a susține jurnalismul de investigație. Accesul la supraviețuitori este uneori dificil, dar vocile lor joacă un rol enorm în ridicarea unui subiect la nivel *mainstream*.

Rețineți: *mass-media de știri au o mare putere. Oamenii se pot simți flutați atunci când sunt abordați de către reporteri, fără a înțelege pe deplin riscurile pentru ei înșiși și pentru alții atunci când intră în vizorul public. Acest lucru este în special adevărat în cazul persoanelor prinse în drama și tragedia traficului de ființe umane la fel de mult ca și în cazul persoanelor afectate de catastrofe umanitare, războaie sau alte evenimente traumatizante.*

Jurnaliștii trebuie să fie cât mai transparent în relațiile cu sursele lor și în special cu victimele și supraviețuitorii traficului de ființe umane. Jurnaliștii trebuie să:

- Identifice dacă cineva este minor. Sub 18 ani sau sub vârsta de consimțământ.
- Evalueze vulnerabilitățile surselor (în special a tinerilor sau a persoanelor care au fost victime ale traumei și violenței);
- Respecte confidențialitatea. Orice persoană are dreptul la intimitate și trebuie tratată cu respect, în special copiii;
- Se asigure că copiii sunt intervieuați în prezența unui adult sau a unui reprezentant legal responsabil;
- Explice procesul reportajului și de ce povestea lor este importantă;
- Evite, cu excepția circumstanțelor extraordinare, utilizarea subterfugiilor sau înșelăciunii atunci când relați probleme legate de trafic.

Rețineți: *Dacă victima nu are părinte sau reprezentant legal, sau este analfabet sau nu poate citi, și dacă organizația responsabilă care reprezintă victima manifestă atitudine ne-etică sau nu este de încredere, jurnalistul trebuie să se bazeze pe propria-i conștiință și judecată etică. Este acel moment în care, mai presus de toate, trebuie să predomină etica omeniei.*

la o listă suplimentară de întrebări pe care un jurnalist etic le va utiliza în interviuri cu victimele traficului de ființe umane:

- Am clarificat cu persoanele intervievate de ce fac acest interviu și care este scopul reportajului meu? Am fost pe deplin transparent cu privire la intențiile mele?
- Am avut grijă să le protejiez - de exemplu, dacă este o persoană tânără sau o persoană aflată în situații vulnerabile - pentru a se asigura că ei sunt conștienți de posibilele consecințe ale publicării informațiilor pe care le oferă?
- Sunt convins că ei înțeleg pe deplin condițiile din interviul nostru și ce vreau să spun prin anumiți termeni jurnalistici specifici de genul 'neoficial' (off-the-record), istoric (background), fără specificarea numelor, etc?
- Dacă o sursă înaintează condiții înainte de a accepta un interviu, care sunt limitele mele? Ar trebui să plătesc pentru cheltuielile sursei legate de un interviu? Care ar putea fi costurile justificabile care ar putea fi achitate?
- Aș fi de acord să susțin în continuare sursele, ca de exemplu prin reprezentare juridică, în cazul în care apar probleme din cauza reportajelor mele?
- Am cerut permisiunea înainte de a face fotografii sau de a face o înregistrare video?
- Am adresat întrebări pertinente, am evitat retrăirea experiențelor traumatiche și i-am permis interviuatului să vorbească liber?
- M-am axat pe aspectele pozitive ale experienței interviuatului și am clarificat dacă interviuatul poate

verifica raportul meu pentru erori factuale înainte de publicare?

- Au fost adresate toate întrebările relevante și s-a răspuns la ele? Și am fost atent și sensibil și am protejat interesele interviuatului?

Anonimatul este un drept de care ar trebui să se bucure cei care au nevoie

de el, dar nu este acordat implicit. În ceea ce privește traficul de ființe umane, pentru a-i proteja pe cei mai vulnerabili, jurnaliștii trebuie să ia în considerare anonimatul pentru victimele abuzului, fie că o cer sau nu, și pentru cei care ar putea fi expuși unui risc suplimentar dacă identitatea lor este făcută cunoscută.

PANEL: Ar trebui jurnaliștii să încalce regulile în numele umanismului ?

Uneori jurnaliștii pot crea relații cu sursele lor care sunt ambigue și pot submina baza etică a muncii lor. În 2014, jurnalistul de televiziune suedez, Fredrik Önnvall, s-a împrietenit cu un refugiat sirian de 15 ani, în timpul unei misiuni jurnalistice de reflectare a crizei migranților. El și echipa sa au decis să ajute băiatul să ajungă în Suedia. Filmul pe care l-au realizat despre călătoria băiatului a fost difuzat la televiziunea publică suedeză și a fost pe larg apreciat, însă acesta a fost apoi acuzat și condamnat pentru organizarea migrației ilegale. Fapta sa a provocat o dezbateră acerbă în breasla jurnaliștilor despre rolul jurnaliștilor în relatare - dacă să devină participanți în povestire sau să rămână doar observatori?

photo courtesy of Flickr CC: Van Arief (2007)

Îndrumări Pentru Foto-Jurnalism

Orice jurnalist vrea să facă interviuri, fotografii și reportaje video cu persoane care se află în prezent într-o formă de sclavie sau muncă forțată. Drama și tragedia deceselor migranților, care implică adesea persoane care sunt prinse în trafic, constituie o sursă bogată de imagini puternice, dar multe dintre ele sunt controversate.

Fiți conștienți de faptul că aducerea unei echipe de știri într-o situație în care există persoane vulnerabile, înspăimântate și exploatate poate fi traumatizantă. Jurnaliștii ar trebui să facă tot posibilul pentru a crea o atmosferă de siguranță și liniștitoare atunci când filmează persoane care au fost victime ale traficului.

Utilizarea imaginilor puternice în reportaje consolidează mesajul jurnalistic, însă este vital important ca presa să fie atentă în acest sens și să evite crearea impresiilor superficiale care consolidează stereotipurile.

Evitați utilizarea imaginilor sau crearea imaginilor video cu tentă senzationalistă, intruzivă sau de voyeurism.

Întotdeauna cereți permisiunea de a filma și de a fotografia persoanele, chiar dacă aceasta nu este neapărat necesar

într-un cadru public. Dacă este posibil, solicitați permisiunea scrisă în prealabil.

Evitați folosirea imaginilor sexualizate și evitați imaginile care reflectă un clișeu - o fată în lanțuri sau o persoană cu un cod de bare pe corp, sau un copil în spatele gratiilor sau într-un bordel sliinos. Acestea contribuie la stereotipurile despre trafic, care pot fi înșelătoare. De exemplu, multe victime ale traficului sunt persoane care au supraviețuit și se recuperează. Mulți nu au fost forțați brutal în exploatare, dar au fost manipulați emoțional și au devenit dependenți.

Evitați imaginile explicite de violență. Doar foarte rar imagini cu violență extremă trebuie să fie prezentate în interesul public. În general, editorii și producătorii de film trebuie să se gândească cât de multe imagini de leziuni corporale se consideră acceptabil de utilizat? Unde tragem linia? Este justificat să se arate cicatricile, vânătăile, membrele rupte ale victimelor sclaviei și ale traficului, pentru a spune povestea?

Jurnalismul de bună calitate va crește gradul de conștientizare a traficului de ființe umane prin imagini și mesaje care să întărească mesajul decât să-l simplifice și să exploateze în continuare victimele și supraviețuitorii traficului.

Ilustrarea subiectului: Banii....

Traficul de persoane generează venituri între 9 și 31,6 miliarde de dolari la nivel global. Imagine oferită de Fact retriever.

Sau sexul.....

cum poate o imagine a unei persoane fără chip și cu un cod de bare pe corp să ajute să umanizeze situația supraviețuitorilor traficului de ființe umane?

Sexul atrage mass-media

Munca forțată, traficul și sclavia modernă sunt probleme majore, dar mult prea des sexul este cel care predomină în titlurile mass-media. O analiză detaliată a aproape 3000 de reportaje și articole din mass-media britanică a constatat că subiectele despre traficul de ființe umane cu tentă sexuală au fost mult mai probabil să fie reflectate decât problemele legate de munca forțată sau de sclavia modernă, potrivit unui raport al Fundației Joseph Rowntree din 2013. Acest raport poate fi un imbold către o discuție mai amplă a problemei, dar cercetarea a arătat o subestimare dramatică a problemei mult mai mari a sclaviei moderne.

Migrația: Cum politicul distorsionează mediatizarea

Opiniile negative privind imigrația par să atragă mai mult atenția mass-media decât traficul, chiar și atunci când acesta se întâmplă lângă tine. Rapoartele de țară elaborate de Rețeaua de Jurnalism Etic (Ethical Journalism Network) și de Centrul Internațional pentru Dezvoltarea Politicii Migraționale în 2015⁹ și în 2016¹⁰ conțin dovezi clare că influența politică inoportună asupra reflecției mass-media, adesea bazată pe informații false sau denaturate, ne-a distorsionat concentrarea pe probleme mai profunde – munca forțată, munca copiilor și traficul de persoane. Provocarea pentru mass-media și jurnaliști este să dedice spațiu adecvat problemelor foarte reale ale imigrației și, în același timp, să expună și să relateze despre abuzurile drepturilor omului, care sunt comise sub ochii noștri.

⁹ Vezi <http://ethicaljournalismnetwork.org/resources/publications/moving-stories>

¹⁰ Vezi <http://ethicaljournalismnetwork.org/resources/publications/media-mediterranean-migration>

05. Link-uri și surse:

ACRONIME

ILO	Organizația Internațională a Muncii
ICAT	Grupul de coordonare împotriva traficului de ființe umane
MMD	Dialogul privind migrația și mobilitatea (Africa)
OSCE	Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
ICMPD	Centrul Internațional de Dezvoltare a Politicii Migraționale
UNHCR	Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați
IOM	Organizația Internațională pentru Migrație
OHCHR	Oficiul Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului
IDMC	Centrul Internațional de Monitorizare a Strămutărilor de Persoane
ICRMW	Convenția privind protecția drepturilor lucrătorilor migranți
GMG	Grupul Global pentru Migrație
GCIM	Comisia Globală pentru Migrație Internațională
CERD	Comisia ONU pentru eliminarea discriminării rasiale
PICUM	Platforma pentru Cooperarea internațională privind migranții nedocumentați

Inițiative politice și resurse importante din partea agențiilor internaționale pe care jurnaliștii și mass-media ar trebui să le cunoască:

Procesul de la Rabat	Dialogul euro-african privind migrația și dezvoltarea
Procesul de la Khartoum	Inițiativa UE privind ruta migrației din Cornul Africii din cadrul Dialogului privind Migrația și Mobilitatea (MMD)
Procesul de la Budapesta	Un proces consultativ între 50 de țări pentru migrația ordonată.
Procesul de la Praga	Dialogul dintre țările Uniunii Europene, spațiul Schengen, Parteneriatul estic, Balcanii de Vest, Asia Centrală, Rusia și Turcia
Dialogul privind migrația de tranzit din regiunea mediteraneană	Un dialog consultativ între oficiali care se ocupă de migrație și aspecte conexe.
Global Compact for Migration: (Pactul Global pentru Migrație):	O inițiativă a Națiunilor Unite pentru o abordare holistică a migrației.
Planul Global de Acțiune pentru combaterea traficului de persoane	Strategia Națiunilor Unite pentru combaterea traficului de ființe umane.
Organizația Internațională a Muncii	Principala organizație a ONU care abordează și problema muncii forțate și muncii copiilor.
Grupul de Coordonare între Agențiile ONU împotriva traficului	Agențiile ONU care colaborează pentru combaterea traficului.

Alianța împotriva Traficului de Persoane	Un forum internațional larg, creat de Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa.
Alianța 8.7	Alianța internațională pentru combaterea muncii copilului
Migration Newsdesk	Creată pentru jurnaliști de către Organizația Internațională pentru Migrație
Articole privind migrația	Briefinguri din partea Înalțului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați
Proiecte anti-trafic	Rezumatul acțiunilor Centrului Internațional pentru Dezvoltarea Politicii de Migrație, care desfășoară o cercetare amplă și orientată spre politici în acest domeniu, în special în domeniul traficului de persoane.

Link-uri Media:

<https://www.freetheslaves.net/about-slavery/faqs-glossary/>

Unul dintre numeroasele ONG-uri internaționale care lucrează excelent și oferă sfaturi pentru jurnaliști.

<https://gijn.org/human-trafficking-resources-best-practices-in-reporting/>

O resursă excelentă, cu exemple de bune practici și consiliere pentru jurnaliști și organizații media din cadrul Rețelei globale a jurnaliștilor de investigație.

Alte exemple de bună reflectare:

<http://programm.ard.de/TV/Themenschwerpunkte/Politik/Aktuelle-Reportagen/Startseite/?sendung=28487337027833>

Un documentar ARD despre sclavia modernă din Germania, care acoperă munca forțată, servitutea domestică și exploatarea sexuală. Reporterii vorbesc cu supraviețuitorii, asistenții sociali, ONG-urile și poliția pentru a găsi modalități de a opri sclavia modernă din Germania.

<http://www.zeit.de/wirtschaft/2016-05/sklaverei-ausbeutung-global-slavery-in-dex-komplexitaet/komplettansicht>

Un articol detaliat despre sclavia modernă din 31 mai 2016 se referă la modul în care criza refugiaților creează noi provocări, se concentrează asupra modului în care munca forțată a devenit parte a unei strategii globale de afaceri pentru a menține costurile scăzute ale bunurilor de consum.

<http://youtu.be/APN4Q62uatk>

Un documentar puternic despre sclavia modernă din Franța de către un producător independent, finanțat de televiziunea Franței, difuzat pe France 5 în 2016.

<https://www.theguardian.com/membership/audio/2016/may/23/patrick-kingsley-on-europes-refugee-crisis-guardian-live-event>

Patrick Kingsley, de la The Guardian, unul dintre cei mai buni jurnaliști britanici, abordează provocările legate de relatarea crizei refugiaților.

<https://www.theguardian.com/world/2015/apr/24/libyas-people-smugglers-how-will-they-catch-us-theyll-soon-move-on>

O investigație The Guardian care relevă cum a fost acaparată o mare parte a industriei pescuitului din Libia de traficanți de persoane care au preluat ambarcațiuni pentru a duce migranți și refugiați peste Marea Mediterană.

O selecție a ghidurilor existente:

http://www.who.int/mip/2003/other_documents/en/Ethical_Safety-GWH.pdf

Recomandările Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) privind etica și siguranța pentru interviuarea femeilor traficate, 2003. În afară de materialele de fond ca o justificare a acestor recomandări, documentul OMS conține "Zece principii directe pentru conduita etică și sigură în interviuri cu femeile care au fost traficate"

https://www.unicef.org/media/media_tools_guidelines.html

Principiile și ghidul UNICEF privind relatarea etică a subiectelor despre copii. Scopul acestui document este de a "ajuta mass-media să reflecte copiii într-o manieră adecvată și sensibilă la vârstă. Ghidul este menit să sprijine cele mai bune intenții ale reporterilor etici: să servească interesul public fără a compromite drepturile copiilor"

<https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/2008/BP012TheRoleofthe-Media.pdf>

Inițiativa Globală a Națiunilor Unite pentru Combaterea Traficului de Persoane (UN. GIFT) a elaborat un studiu care vizează educarea jurnaliștilor și îmbunătățirea calității reportajelor - Rolul mass-media în construirea de imagini (2008)

<http://www.astra.org.rs/en/pdf/novinari08ENG.pdf>

Manual pentru traficul de ființe umane pentru jurnaliști (2008). Un manual pentru jurnaliști elaborat de ONG-ul (Astra) din Serbia, pentru a ajuta mass-media să abordeze traficul de ființe umane; de asemenea util pentru alte țări care se confruntă cu provocări similare.

http://mirpal.org/files/files/Torgovlya_lyudmi.pdf

În 2013, Uniunea jurnaliștilor ruși (ONG) și Facultatea de Jurnalism a Universității de Stat din Moscova, cu susținerea OSCE, a publicat un manual în limba rusă pentru studenții și absolvenții Facultăților de Media "СМИ против ТЛ", 2013

<http://www.ethicaljournalismnetwork.org>

A publicat un Ghid de reflecție a migrației pentru jurnaliști și două rapoarte internaționale din 2016 și 2017 privind modul în care mass-media reflectă migrația care includ 30 de țări din întreaga regiune mediteraneană.

Centrul Internațional pentru Dezvoltarea Politicii Migraționale (ICMPD)
2017